

УДК 316.473:316.354:[32.019.5(477.83-25)"2008/2011"]

О. Т. Бень, канд. соціол. наук

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС В УЯВЛЕННЯХ МЕШКАНЦІВ м. ЛЬВОВА ПРО СУЧАСНІ ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Автор статті доводить наявність політичного дискурсу в уявленнях мешканців м. Львова про громадські організації. У роботі продемонстровано, що львів'яни зміщують такі поняття, як "громадська організація" та "політична партія". Виявлені компоненти політичного дискурсу носять, як правило, латентний характер. Робота написана на основі даних двох хвиль опитування громадської думки львів'ян, проведених у 2008 та 2011 рр.

Ключові слова: громадські організації, політичний дискурс.

Сучасне українське суспільство, зокрема його трансформаційні настрої, які зберігають свою актуальність на сьогоднішній день, вивчаються з різних сторін. Серед соціальних трансформацій, що вкоренилися на українському ґрунті, досить значне місце займають процеси розбудови громадянського суспільства. Час від часу пов'язані з ними проблеми порушуються в наукових колах, їх обговорюють у середовищі активних у громадському житті людей, про них не забувають українські політики. Власне, останні, тобто представники політичного середовища, відрізняються від інших тим, що найбільш успішно доносять свою точку зору до громадськості, від рівня залученості якої насправді залежить успішність формування громадянського суспільства. Якщо науковці чи громадські активісти, які перебувають поза політикою, дуже часто ведуть дискусії у закритому режимі, то політичні діячі в силу своєї публічності більш активно спілкуються з людьми.

На сьогодні ми часто можемо спостерігати певну заполітизованість українського інформаційного простору. Значний доступ української політичної еліти до засобів масової інформації дозволяє політичним настроям проникати практично в усі сфери суспільного буття. Можемо припустити, що представники політичних кіл України розглядають питання розвитку на наших теренах громадянського суспільства також у політичному контексті. Звичайно, політика значною мірою присутня в процесах розбудови громадянського суспільства, зокрема через важливу роль у цьому політичних партій.

Однак крім політичних структур до ключових соціальних інститутів, які повинні брати участь у такій розбудові, належать і громадські організації, котрі здебільшого перебувають поза класичною політичною площиною. Власне і політичні партії, і громадські організації покликані виконувати роль посередника між громадою і державою, тим самим створюючи умови для розвитку громадянських ініціатив, проте спрямованість цих ініціатив у кожного із названих соціальних інститутів своя. З нашої точки зору, цікаво простежити, наскільки політичні настрої, які на сьогодні є визначальними у багатьох не властивих для себе сферах, проникли в поле функціонування громадських організацій.

Ці питання будуть розглянуті на основі результатів двох хвиль дослідження громадської думки цього напрямку, що проводилися у 2008 та 2011 рр. серед мешканців м. Львова [1; 2], що дає змогу простежити певну динаміку та тенденції уявлень респондентів про сучасні громадські організації, присутність чи відсутність у них політичного забарвлення. На нашу думку, приклад Львова можна екстраполювати на ширший український контекст, оскільки ми беремо до уваги лише один вузький аспект уявлень про громадські організації. Проте зважаючи на політичний контекст, припускаємо, що регіональна специфіка у цій проблематиці буде значимою. У цій роботі розкрито регіональний аспект, а саме особливості уявлень мешканців м. Львова, який у перспективі може бути перевірений в інших регіонах України.

Теоретичні положення стосовно ролі і місця громадських організацій в суспільному житті можна знайти у працях таких зарубіжних вчених, як П. Геррманн [3], Г. Доманські [4], Е. Еверс та Дж. Лавілл [5], Д. Льюїс [6], Ш. Фелдман [7], Дж. Фішер [8], Р. Хей [9] та інших. Серед українських вчених питаннями функціонування громадських організацій займалися Ю. Галустьян, В. Головенько, М. Шевченко [10], О. Грущенко, О. Пархомчук [11], В. Королько, О. Некрасова [12; 13] та інші. Згадані дослідники детально вивчали різні аспекти функціонування громадського сектору, проте нами не було знайдено роботи, в якій виокремлюються політичні компоненти в уявленнях про громадські організації, що підсилює актуальність обраної теми.

Таким чином, *мета* цієї статті полягає в тому, щоб з'ясувати, чи політичний дискурс, який є в багатьох сферах визначальним у сучасному українському суспільстві, поширився на уявлення українців, зокрема львів'ян, про громадські організації, які повинні будуватися швидше на суспільноцентристських, а не політично зумовлених позиціях.

Слід зауважити, що вивчення громадської думки стосувалося різних аспектів функціонування громадських організацій, тобто політичні компоненти були включені до дослідження опосередковано. Виокремлення політичного дискурсу автор зробила внаслідок аналізу результатів дослідження. Найбільш промовистим фактором, який заслуговує нашої уваги в контексті обраної теми, стало те, що частина львів'ян не розмежовують поняття "гро-

мадська організація" та "політична партія". Як вдалося з'ясувати, даючи відповідь на відкрите запитання про відомі їм громадські організації, респонденти як у 2008-му, так і в 2011 р. називали різні політичні партії та блоки, наприклад, Наша Україна, Партія регіонів, Блок Юлії Тимошенко, Свобода, Удар тощо (див. табл. 1, 2).

Таблиця 1

Громадські організації, які змогли назвати мешканці м. Львова у 2008 р. [1] *

	Назва організації	Кількість згадок
1	Самопоміч	83
2	НСОУ Пласт	61
3	<i>ПОРА (тут і далі курсивом виділено політичні партії)</i>	54
4	Просвіта	24
5	Союз Українок	15
6	Опора	13
7	Червоний Хрест	11
8	<i>Свобода</i>	10
9	<i>Народний Рух України</i>	9
10	Студентське братство	9
11	Українська молодь – Христові	8
12	Профспілка	8
13	<i>БЮТ, Батьківщина</i>	5
14	<i>НУНС (Народна самооборона, Наша Україна)</i>	5
15	Товариство Лева	5
16	<i>КУН</i>	5
17	СУМ	5
18	Сокіл	5
19	Громадський форум Львова	3
20	Карітас	3
21	<i>Партія регіонів</i>	3
22	Громадське об'єднання дітей війни	3
23	<i>УНА-УНСО</i>	3

* У табл. 1 подано дані про громадські організації, які були названі респондентами три і більше разів.

Таким чином, у 2008 р. з 23 перелічених громадських організацій 8 позицій займають політичні партії, які мешканці Львова вважають громадськими організаціями; такі дві організації, як ПОРА та УНА-УНСО, можна трактувати і як політичні партії, і як громадські організації, хоча якщо йдеться про діяльність цих структур, то вона носить швидше політичний характер.

Таблиця 2

Громадські організації, які змогли назвати мешканці м. Львова у 2011 р. [2] *

	Назва організації	Кількість
1	НСОУ Пласт	35
2	Самопоміч	31
3	<i>Свобода</i>	27
4	<i>Народний Рух України</i>	14
5	Просвіта	12
6	Борець	11
7	Червоний Хрест	9
8	Союз Українок	9
9	Спадщина	9
10	Опора	5
11	Українська молодь – Христові	5
12	Сокіл	5
13	СУМ	4
14	Карітас	4
15	Мальтійська служба	4
16	<i>ПОРА</i>	4
17	<i>Фронт змін</i>	4
18	Зелений хрест	4
19	<i>Батьківщина</i>	3
20	<i>Наша Україна</i>	3
21	<i>Партія зелених</i>	3
22	Благовість	3
23	Джерело	3
24	Січ	3
25	Народна допомога	3
26	<i>Удар</i>	3
27	Чисте серце	3

* У табл. 2 подано дані про громадські організації, які були названі респондентами три і більше разів.

У 2011 р. три і більше разів було згадано 27 організацій, з яких політичні партії, котрі мешканці Львова називають громадськими організаціями, знову займають 8 позицій; таку організацію, як ПОРА, знову ж таки можна трактувати і як політичну партію, і як громадську організацію з більшим ухилом у бік партії.

Відповідно до цього підтвердження отримав факт змішування понять "громадська організація" та "політична партія". Адже із найбільш відомих людям "громадських організацій" приблизно третину займають більше розрекламовані політичні партії. Дослідження 2008 та 2011 рр. показали подібні результати, тому говорити про якісь суттєві зміни у цьому контексті не доводиться. Проте обидві дослідницькі хвилі продемонстрували підтвердження нашої гіпотези про проникнення політичних компонентів в уявлення людей про громадські організації.

Ще один висновок, який можна зробити на основі зазначених даних, стосується загального рівня поінформованості населення м. Львова про громадські організації, який можна трактувати як досить низький. Адже 3 і більше згадок серед львів'ян у 2008 та у 2011 рр. отримали відповідно лише 17 та 19 (з-понад 2000 [14, с. 7]) громадських організацій. Крім них, мешканці Львова в ході обох опитувань назвали принаймні по одному разу близько 100 інших громадських організацій [1; 2]. Всі інші залишилися поза увагою респондентів. Особливо мало знають люди про діяльність, ті чи інші акції окремих організацій, що може бути пов'язано з недостатньою активністю та пропагандисткою діяльністю цих організацій. Цілкомвіто іншою є ситуація навколо політичних партій, які значно частіше звучать у публічному просторі України. Це пояснює феномен високого рівня поінформованості про таку організацію, як "Пора" у 2008 р. Вдало проведена рекламна кампанія, зокрема під час передвиборчих перегонів, дала можливість цій організації, а точніше політичній партії, увійти в трійку найвідоміших організацій Львова у 2008 р. На даний час ця структура не є найбільш активною, що відразу позначилося на її рейтингу – лише 4 згадки в ході опитування 2011 р.

Щодо інших відмінностей між результатами опитування 2008-го та 2011 рр., то вони не є значними. Перші два місця в ході двох опитувань займають дві організації – "Самопоміч" та "Пласт", лише помінявшись місцями. Це дозволяє стверджувати, що саме ці дві громадські організації є найбільш відомими у м. Львові. На особливу увагу у виокремленні політичного дискурсу в уявленнях мешканців Львова заслуговує така організація, як "Самопоміч". Вона справді має статус громадської організації, однак відомим є той факт, що ця організація починала свою діяльність як "передвиборчий проект" сьогоденного міського голови м. Львова Андрія Садового. Діяльність цієї організації була потужно розрекламованою, що дозволило "Самопоміч" отримати відповідно перше та друге місця у рейтингу найбільш відомих громадських організацій Львова. Проте політичне забарвлення, яке присутнє в діяльності цієї організації, на нашу думку, було визначальним у формуванні її успішного іміджу. Таким чином, громадська організація "Самопоміч" є ще одним підтвердженням присутності політичного дискурсу в уявленнях львів'ян про громадські організації.

Цікаво, що третє місце в обох опитуваннях впевнено демонструє проникнення політичних настроїв у позицію респондентів. Якщо третє місце у 2008 р. посідала Пора, то у 2011 р. його впевнено посіла політична партія Свобода, що, очевидно, пов'язано з успіхами цієї партії в політичному житті міста Львова.

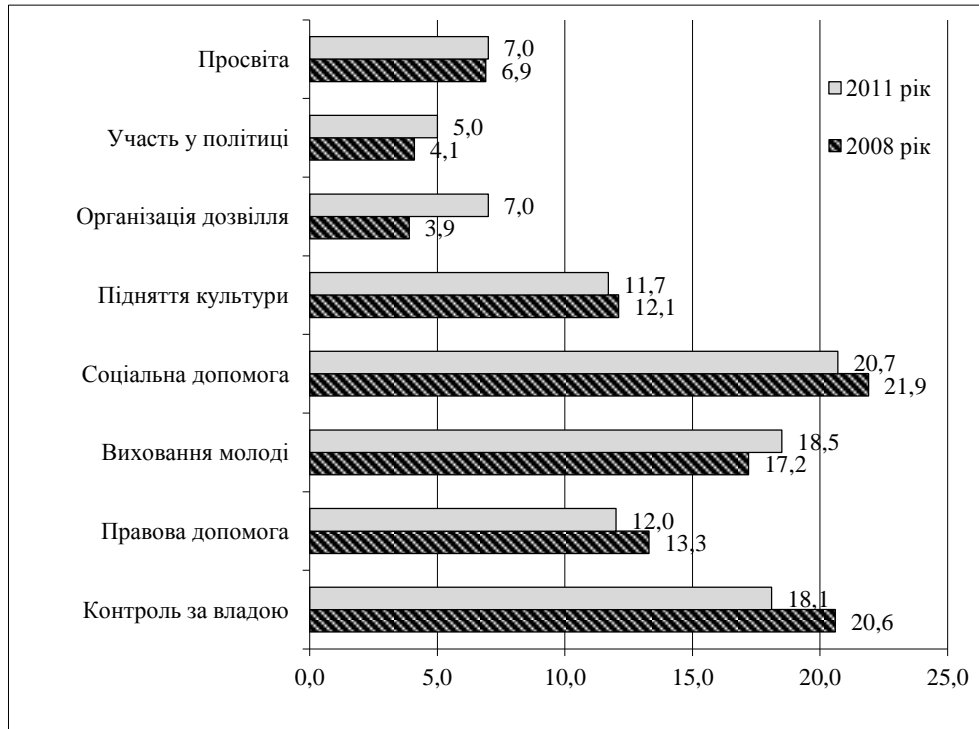
Слід відзначити, що, незважаючи на значну, на нашу думку, присутність політичного дискурсу в уявленнях мешканців Львова про громадські організації, є низка класичних позаполітичних громадських організацій, зокрема, Пласт, Спілка Української Молоді (СУМ), Українська молодь – Христові (УМХ), Сокіл, Червоний Хрест та інші, які зберігають свою позицію у списку найбільш знаних громадських організацій міста. Це дає можливість побачити, які громадські організації ведуть реальну, а не "паперову" діяльність у м. Львові, що дозволяє, на нашу думку, захарувати ці організації до головного потенційного осередку формування громадянського суспільства.

Цікавим є те, що серед всіх найбільш згадуваних організацій не було названо жодної молодіжної припартійної організації ("Молодий рух", "Молода Батьківщина" тощо). Йдеться про так звані "молодіжні крила політичних партій", які створює кожна більш-менш потужна політична сила. Власне, ці структури, відповідно до своїх завдань, мали б стати частиною політичного дискурсу громадського середовища, проте в уявленнях львів'ян це жодним чином не відобразилося. На нашу думку, це пов'язано з тим, що ці організації функціонують швидше не з метою поширювати ідеї своїх партій, а для забезпечення цих партій дешевою "робочою силою" під час передвиборчих кампаній. Саме тому вони мало відомі широкому загалу, а тому й не відобразилися в рейтингу найбільш популярних громадських організацій міста.

Ще одним важливим аспектом, на який слід звернути увагу, це вікові особливості уявлень мешканців м. Львова про громадські організації. За даними дослідження, найменший рівень плутанини громадських організацій з політичними партіями виявили молоді люди [1; 2]. Це може свідчити, з одного боку, про вищий рівень освіченості сучасної української молоді, а з іншого – про дещо менший, порівняно з іншими віковими групами, рівень політичної заангажованості. Тому можемо припустити, що політичні компоненти в уявленнях респондентів про громадські організації менше характерні для молоді, а більше – для осіб середнього і старшого віку.

Крім проаналізованого вище відкритого питання про відомі громадські організації, на нашу думку, варто зупинитися ще на декількох аспектах. Ми з'ясували, чим, на думку мешканців Львова, повинні займатися громадські організації, в яких сферах суспільного життя вони є найбільш актуальними. У цьому випадку йдеться про теоретичне розуміння громадських

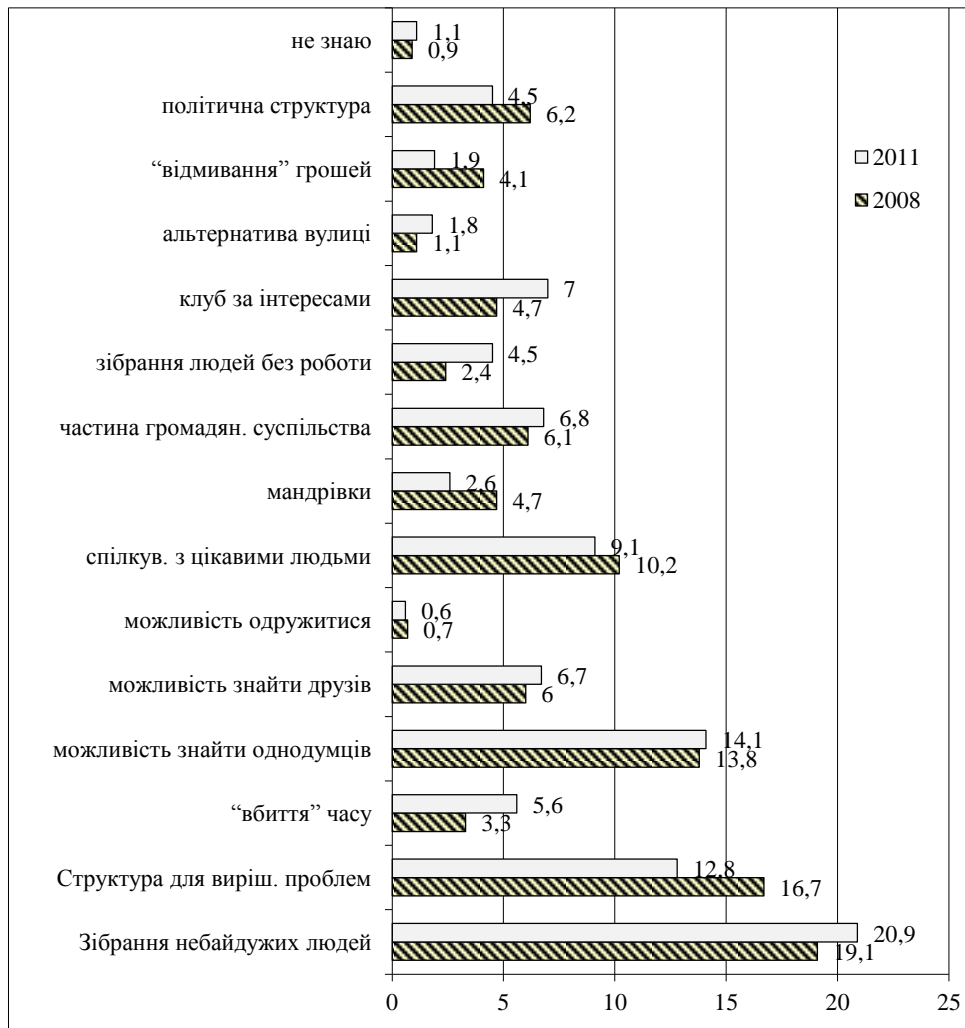
організацій людьми. Думки респондентів у цьому питанні розділилися таким чином (див. рис. 1):

Рис. 1. Найважливіші сфери діяльності громадських організацій на думку мешканців Львова [1; 2]

Таким чином, політичне забарвлення у цій схемі можуть мати дві позиції. Перша позиція – "участь громадських організацій у політиці" – зайняла одне з останніх місць в уявленнях львів'ян про громадські організації. Теоретично люди не вважають, що громадські організації повинні займатися політичними справами. Інша позиція – "контроль за владою" – має цілком інше відображення в уявленнях львів'ян. Ця сфера діяльності громадських організацій є майже такою ж важливою, як надання соціальної допомоги, яка посідає лідерські позиції. Хоча вага цього показника зменшилася у 2011 р. порівняно з 2008 р. Можемо припустити, що люди все менше вірять у те, що громадські організації здатні контролювати теперішню владу. Знову ж таки, можна зробити висновок, що прямо люди не вважають за потрібне політизувати громадський сектор, однак якщо запитання сформулювати більш опосередковано, то політичні елементи зберігають своє значення в уявленнях людей.

Підтвердженням того, що мешканці Львова прямо не вважають громадські організації політичними партіями, є дані обох хвиль опитування про те, що таке громадська організація (див. рис. 2).

Рис. 2. Визначення громадської організації, на думку мешканців Львова [1; 2]

З рис. 2 можна побачити, що дуже незначна кількість респондентів ототожнює поняття "громадська організація" та "політична партія". Тобто теоретично люди в основному розрізняють ці соціальні інститути, однак при більш конкретних запитаннях (наприклад, називаючи відомі організації) змішують їх в одне.

Ще однією цікавою стороною досліджень було виокремлення найбільш популярних серед львів'ян видів громадських організацій, визначених відповідно до їх статутної діяльності (див. табл. 3):

Таблиця 3

Розподіл відповідей мешканців Львова стосовно бажання стати членом громадської організації певного виду [1; 2]

Вид організацій	2008		2011	
	%	Ранг серед усіх видів	%	Ранг серед усіх видів
Спортивні	12,7%	I	11,4%	II
Культурницькі	12,7%	I	19,3%	I
Професійні	12,2%	II	8,7%	V
Клуби за інтересами	11,8%	III	11,4%	II
Політичні	10,6%	IV	9,8%	IV
Соціальні	9,8%	V	8,7%	V
Виховні	9,8%	V	10,4%	III
Релігійні	7,8%	VI	8,2%	VI
Екологічні	7,3%	VII	6,6%	VII
Студентські	5,3%	VIII	5,5%	VIII

Таким чином, політичні громадські організації не вважаються респондентами найбільш популярними. Проте вони стабільно (за результатами обох опитувань) займають четверту позицію у рейтингу найбільш бажаних для участі організацій, пропустивши вперед організації культурницького спрямування, спортивні та професійні організації, а також різні клуби за інтересами та виховні організації. У контексті аналізу політичного дискурсу можемо наголосити на двох моментах. По-перше, рівень зацікавленості політикою серед населення м. Львова досить високий. По-друге, в даному разі він може бути штучно завищений через деяке переплутування громадських організацій із політичними партіями, про що йшлося вище. У будь-якому разі, все це знову підтверджує присутність політичних компонентів в уявленнях львів'ян про громадські організації.

Таким чином, дані досліджень 2008-го та 2011 рр. підтвердили наявність політичного дискурсу в уявленнях мешканців Львова про громадські організації. На це, на нашу думку, впливає низка факторів.

Один з них пов'язаний з процесами інформаційних кампаній. Класичні громадські організації часто в силу різних обставин (відсутність коштів, досвіду, людських ресурсів тощо) мало уваги приділяють контакту з громадськістю. Про це, зокрема, свідчить низький рівень поінформованості про діяльність цих організацій та ще нижчий рівень участі в них, який коливається від 8 (2008) до 5% (2011) [1; 2]. Тоді як політичні партії значно активніше ведуть рекламну кампанію своїх структур, що підтверджують високі резуль-

тати в рейтингу популярності організацій Львова тих структур, які в той чи інший спосіб задіяні у політичній площині (наприклад, Пора, Самопоміч).

Політизованість поглядів львів'ян про громадські організації пов'язана також з тим, що політичні партії використовують громадські організації, особливо у передвиборчих кампаніях, для своїх потреб, про що знову ж таки не забувають повідомити громадськість. Громадські організації, які мають право за статутом спостерігати за виборами, часто використовуються для делегування спостерігачів на виборах. Громадські організації іноді стають інструментом виборчих технологій – наприклад, представляють "соціологічні опитування" з вигідними рейтингами. Громадські організації іноді позиціонуються як підтвердження турботи про людей: наприклад, виявляючи турботу про молодь, політичні партії можуть включити до свого списку лідерів окремих, очевидно "своїх", молодіжних організацій. Найбільш поширеним фактом є залучення різних організацій до своєї "групи підтримки", тобто та чи інша політична сила намагається сформувати якомога ширше коло громадських структур, які відповідно до різних домовленостей підтримують її в ході виборчих кампаній. Усе це в препарованому вигляді доноситься до громадськості, що, очевидно, впливає на поширення політичного дискурсу в уявленнях людей про громадські організації.

Таким чином, з нашої точки зору, в уявленнях мешканців м. Львова про громадські організації спостерігається наявність політичного дискурсу, який не зазнав особливих змін з 2008-го по 2011 р. Він має, швидше, латентний характер, оскільки не транслюється напряму ні громадськістю, ні політиками. Проте його елементи присутні в уявленнях львів'ян про ці організації. Потенційно це впливатиме на саме громадське середовище, а також на процеси розбудови громадянського суспільства. Тому цій темі слід приділити більшу увагу. Найперше, на нашу думку, варто провести подібні дослідження в інших регіонах України, що дасть змогу робити порівняння регіональних особливостей.

1. База даних соціологічного дослідження "Громадські організації очима львів'ян", проведеного серед дорослого населення м. Львова (вибірка – 600 осіб). 01–03. 2008 // Власний архів автора.
2. База даних Омнібусу кафедри історії та теорії соціології, проведеного серед дорослого населення м. Львова (вибірка – 800 осіб). 11–12. 2011 // Архів кафедри історії та теорії соціології Львівського національного університету імені Івана Франка.
3. European Integration Between Institution Building and Social Process. Contribution to the Theory of Modernization and NGOs in the Context of the Development of the EU / edited by P. Herrmann. – NY: Nova Science Publishers, Inc., 1999. – 159 p.
4. Domanski H. Participation in Civic Organizations and Class Structure / H. Domanski // Third Mokrzycki Symposium. New Europe and its Growth to Limits (20–21 October 2006). – NY, 2006. – 35 p.

5. *The Third Sector in Europe* / edited by A. Evers, J-L. Lavielle. – UK – Cheltenham/USA – MA – Northampton: Edward Elgar, 2004. – 266 p.
6. *Lewis D. The Management of Non-Governmental Development Organizations. An Introduction* / D. Lewis. – London ; NY: Ruetledge, 2001. – 242 p.
7. *Feldman S. NGOs and Civil Society: (Un)stated Contradictions* / S. Feldman // *Annals, AAPSS*. – 1997. – 554. – P. 46 – 65.
8. *Fisher J. Nongovernments: NGOs and the Political Development of the Third World* / J.Fisher. – Connecticut : Kumarian Press, 1998. – 237 p.
9. *Hay R. Strategic Management in Non-Profit Organizations. An Administrator's Handbook* / R. Hay. – NY – Westport – Connecticut – London : Quorum Books, 1990. – 398 p.
10. Третій сектор в Україні: проблеми становлення / М.Ф. Шевченко, В.А. Головенько, Ю.М. Галустьян, та ін. – К. : УІСД, 2001. – 170 с.
11. Третій сектор в Україні та організації, що розбудовують його інфраструктуру / упоряд. О. Грущенко і О. Пархомчук. – К. : РІЦ "Гурт", 1997. – 63 с.
12. *Королько В.Г. Комунікація з громадськістю як соціальний інститут і сфера практичної роботи* / В.Г. Королько, О.В. Некрасова // *Стратегія і тактика комунікацій з громадськістю для організацій третього сектора : метод. посіб.* – К. : ІС НАНУ, 2003. – С. 9–60.
13. *Королько В.Г. Організація та планування комунікацій з громадськістю: основні складові процесу* / В.Г. Королько, О.В. Некрасова // *Стратегія і тактика комунікацій з громадськістю для організацій третього сектора : метод. посіб.* – К. : ІС НАНУ, 2003. – С. 61–138.
14. Громадські організації Львова / упоряд. І. Губіліт, О. Осінчук, Д. Пушкарьов та ін. – Л. : Західноукр. консалтинг. центр, 2007. – 128 с.

Транслітерований список джерел

1. Baza danih sociologichnogo doslidzhennja "Gromads'ki organizacii ochima l'viv'jan", provedenogo sered doroslogo naselennja m. L'vova (vybirka – 600 osib). 01 – 03. 2008 // Vlasnij arhiv avtora.
2. Baza danih Omnibusu kafedri istorii ta teorii sociologii, provedenogo sered doroslogo naselennja m. L'vova (vibirka – 800 osib). 11–12. 2011. // Arhiv kafedri istorii ta teorii sociologii L'vivs'kogo nacional'nogo universitetu imeni Ivana Franka.
3. *European Integration Between Institution Building and Social Process. Contribution to the Theory of Modernization and NGOs in the Context of the Development of the EU* / edited by P. Herrmann. – NY : Nova Science Publishers, Inc., 1999. – 159 p.
4. *Domanski H. Participation in Civic Organizations and Class Structure* / H. Domanski // *Third Mokrzycki Symposium. New Europe and its Growth to Limits (20–21 October 2006)*. – NY, 2006. – 35 p.
5. *The Third Sector in Europe* / edited by A. Evers, J-L. Lavielle. – UK – Cheltenham/USA – MA – Northampton: Edward Elgar, 2004. – 266 p.
6. *Lewis D. The Management of Non-Governmental Development Organizations. An Introduction* / D. Lewis. – London – NY: Ruetledge, 2001. – 242 r.
7. *Feldman S. NGOs and Civil Society: (Un)stated Contradictions* / S. Feldman // *Annals, AAPSS*. – 1997. – 554. – P. 46 – 65.
8. *Fisher J. Nongovernments: NGOs and the Political Development of the Third World* / J.Fisher. – Connecticut : Kumarian Press, 1998. – 237 p.

9. Hay R. Strategic Management in Non-Profit Organizations. An Administrator's Handbook / R. Hay. – NY ; Westport ; Connecticut ; London : Quorum Books, 1990. – 398 p.
10. Tretij sektor v Ukraïni: problemi stanovlennja / M.F. Shevchenko, V.A. Goloven'ko, Ju.M. Galustjan, ta in. – K. : UISD, 2001. – 170 s.
11. Tretij sektor v Ukraïni ta organizacii, shho rozbudovujut' jogo infrastrukturu / upor. O. Grushhenko i O. Parhomchuk. – K. : RC "Gurt", 1997. – 63 s.
12. Korol'ko V.G. Komunikacija z gromads'kistju jak social'nij institut i sfera praktichnoï roboti / V.G. Korol'ko, O.V.Nekrasova // Strategija i taktika komunikacij z gromads'kistju dlja organizacij tret'ogo sektora. Metodichnij posibnik. – K. : IS NANU, 2003. – S. 9–60.
13. Korol'ko V.G. Organizacija ta planuvannja komunikacij z gromads'kistju: osnovni skladovi procesu / V.G. Korol'ko, O.V. Nekrasova // Strategija i taktika komunikacij z gromads'kistju dlja organizacij tret'ogo sektora. Metodichnij posibnik. – K. : IS NANU, 2003. – S. 61–138.
14. Gromads'ki organizacii L'vova / upor. I. Gubilit, O. Osinchuk, D. Pushkar'ov ta in. – L'viv : Zahidnoukr. konsaltingovij centr, 2007. – 128 s.

Отримано 30.05.13

О. Т. Бень, канд. социол. наук

ПОЛИТИЧЕСКИЙ ДИСКУРС В ПРЕДСТАВЛЕНИЯХ ЖИТЕЛЕЙ

г. ЛЬВОВА

Автор статьи доказывает наличие политического дискурса в представлениях жителей г. Львова об общественных организациях. В работе демонстрируется, что люди совмещают такие понятия, как "общественная организация" и "политическая партия". Обнаруженные компоненты политического дискурса носят, как правило, латентный характер. Статья написана на базе данных двух волн опросов общественного мнения жителей Львова, проведенных в 2008 и 2011 гг.

Ключевые слова: общественные организации, политический дискурс.

O. T. Ben, candidate of sociological sciences

POLITICAL DISCOURSE IN THE REPRESENTATION OF LVIV RESIDENTS ABOUT MODERN PUBLIC ORGANIZATIONS

Author of the article proves the existence of political discourse in the presentation of Lviv residents about modern public organizations. The paper demonstrates that Lviv citizens displace concepts such as "social organization" and "political party". Identified components of political discourse are usually latent in nature. The work is written on the basis of two waves of Lviv public opinion polls conducted in 2008 and 2011.

Keywords: public organizations, political discourse.